

ATT VIDGA SYNSÄTT OCH EMPATI

Ofta använder vi ordet ”perspektiv” och säger gärna ”ur mitt perspektiv”. Hur kommer detta sig? Är det ett lätt sätt att avsäga sig någon sorts objektiv sanning, för att endast tala om sig själv; eller mer precist – rättfärdiga sig själv.

Det är väl så att var och en har sitt synfält. Och detta synfält kan varma mer eller mindre begränsat, ja till och med fördunklat och sammansatt av svarta skuggor och omedvetna fördomar.

Ändå måste vi lyssna och förstå andra människor och kulturer för att kunna vidga våra synfält, perspektiv och inlevelseförmåga. Ja, helt enkelt träna oss i att lyssna och inte bara tåga ut ur en kyrka då det inte passar sig!

Den franske presidenten Sarkozy ser ur sitt franska perspektiv, då han sänder iväg romer till öststaterna. Landet Rumänien får stå där med skam och i ett utanförskap, som är svårt att förstå. Hans politiska agenda borde ta lärdom av den franske nobelpristagaren Jean-Marie Gustave Le Clézio, som mer än andra beskrivit utanförskapets vanda.

Ja, både hög och låg är behäftade med skygglappar. Det blir besvärande då man ur ett Europaperspektiv försöker skapa en gemenskap. Hur tragiskt blir det inte att med våld flytta människor över gränser, som boskap och slavhandel. Skulle inte människor och varor flyta fritt? Men paradoxen finns.

En gång i tiden tolererade vi till och med en slavhandel från Afrika, för att tillföra arbetskraft på de Västindiska öarna. Och Sverige var med – på ett St. Barth under 1700- och 1800-talen kunde vi som nation väl delta i detta. Det var naturligtvis lönsamt. Pengarna tillföll hovstaten.

Som tur var sålde vi tillbaka ön 1878, tog hem våra fåtaliga präster och lät fransmännen fortsätta med transiteringar av varor och människor. Nu är ön ett semesterparadis för förmögna, kunsligheter och amerikanska miljardärer.

Några stenkast eller distansminuter därifrån ligger det plågade Haiti. Jordbävningens effekter har ännu inte bedarrat. Lågren, med tusentals mödrar och föräldralösa barn, finns där i gytjtjan efter regn. Och de s.k. hjälparbetarna från Väst och USA kommer dit med förnödenheter och kräver sexuella gentjänster. Hur utsatt får en ung flicka bli?

Fattigdom och rikedom – sida vid sida i övärldens ”solljus”. Finns det några mänskliga perspektiv i denna arkipelag? som heter Västindien.

Kryssningsfartygen glider förbi med avskärmade västerlänningar, deras perspektiv och synsätt har gått in i det definitiva kylrummet medan diskomusiken väller ut över det upprörda karibiska havet.

Ur ett globalt perspektiv är vi väl alla människor? När gruvarbetare räddas ur ett gruvschakt i Chile, efter två månaders ofrivillig vistelse där, gläds vi och tar till oss en viss stolthet eftersom en 72-årig svensk har sått och borrar i berget dygnet runt

Ur gruvarbetarnas perspektiv fanns bara en långsam väntan i det dödliga rummet

Nu gläds vi, men det massmediala drevet är omåttligt. De kommersiella krafterna vill till och med slå mynt av de räddade som reklampelare. Kändisskapets negativa sida visar sig omedelbart. Har inte nyhetsmedia något annat perspektiv än bara den egna jakten eftersensation och nyhetsvärde?

Ändå kvarstår de tusentals ensamstående unga mödrarna på Haiti, som sålt sina kroppar för ett knippe ris eller några ransoner gröt, som skulle ha varit gratis. Kan vi ta till oss detta perspektiv av utsatthet och undergång.

Landet Haiti lever ändå i en sorts glömska, som det alltid har gjort sedan slavupprorets dagar. Jag frågar mig: "Ligger det något nytt hopp på kajen i Port-au-Prince?"

För snart trettio år sedan var jag där med en hjälpsändning på sju ton sjukvårdsutrustning. Troligen försvann allt i maffians händer, men ändå, ur mitt perspektiv kanske några sängar kom de fattiga haitierna till nytta.

Hans-Evert Renérius